

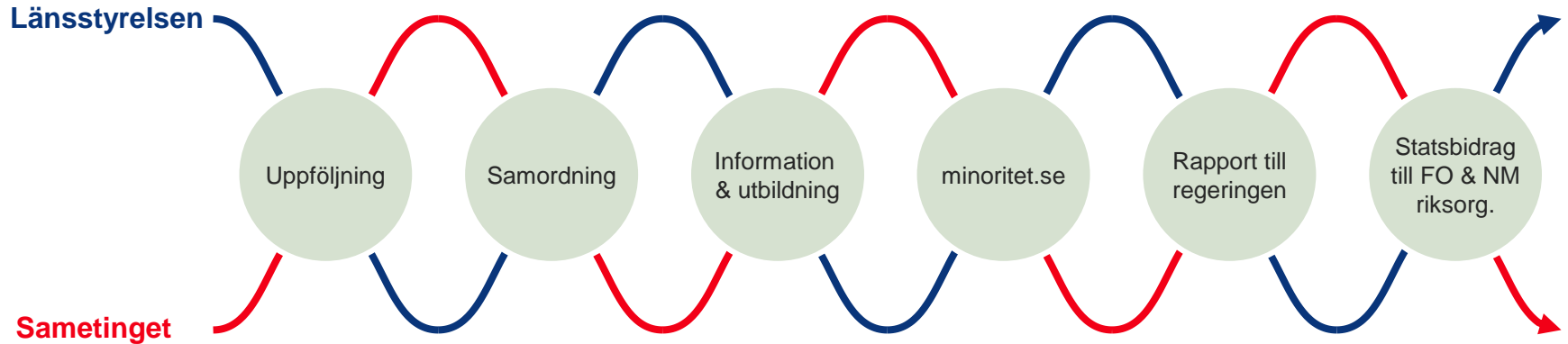

Svensk minoritetspolitik

LAGEN OM NATIONELLA MINORITETER OCH
MINORITETSSPRÅK

Länsstyrelsens & Sametingets gemensamma uppdrag

Del 1

Bakgrund till minoritetspolitiken och minoritetslagen

Europarådet

- Bildades 1949
- Att skydda nationella minoriteters
fortlevnad är nödvändigt för
stabilitet, demokratisk säkerhet och
fred.
- Rätten att använda minoritetsspråk
är en omistlig rättighet utifrån de
mänskliga rättigheterna.

Konventioner som grund för minoritetspolitiken

1992

Den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk.

1995

Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

2000

Sverige ratificerade konventionerna. En minoritetspolitik antogs av riksdagen.

Stater har ett viktigt ansvar för bevarandet av de nationella minoritetsspråken och kulturerna

Stater ska skapa förutsättningar för språkens och kulturernas fortlevnad och utveckling

Status som nationell minoritet

Upp till de olika medlemsstaterna att definiera, i Sverige ska en NM:

- ✓ Vara en grupp med en uttalad samhörighet som går att urskilja från den övriga befolkningen
- ✓ Ha en religiös, språklig, traditionell eller kulturell särart
- ✓ Ha en uttalad vilja att behålla sin identitet
- ✓ Ha historiska band med Sverige

Sveriges nationella minoriteter

- Judar
- Romer
- Samer
- Sverigefinnar
- Tornedalingar

Självidentifikation!

Sveriges nationella minoritetsspråk

- Finska
- Jiddisch
- Meänkieli
- Romani chib
- Samiska

Samtliga varieteter!

Erkännandets betydelse

- De nationella minoriteterna och minoritetsspråken har en särställning i det svenska samhället
- De nationella minoriteternas kulturer är en del av Sveriges gemensamma kulturarv

Minoritetspolitiskt mål

- Ge skydd för de nationella minoriteterna
- Stärka deras möjlighet till inflytande
- Stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande

Kritik av svensk minoritetspolitik 2000–2009

- ✘ Geografiskt begränsade förvaltningsområden och endast tre minoritetsspråk berörda
- ✘ Bristande implementering, särskilt lokalt
- ✘ Minoriteternas behov beaktas inte tillräckligt och inflytandet är bristfälligt
- ✘ Saknas ett tydligt ansvar för uppföljning och samordning
- ✘ Minoritetsspråken måste få betydligt mer stöd för att inte försvinna

Proposition 2008/09:158

Från erkännande till egenmakt

- Minoritetspolitisk strategi
- Minoritetspolitiska delområden
 - Diskriminering och utsatthet
 - Inflytande och delaktighet
 - Språk och kulturell identitet
- Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Fortsatt kritik av svensk minoritetspolitik 2010–2018

- ✗ Vidta åtgärder för att stärka utbildningen i och på samtliga nationella minoritetsspråk
- ✗ Förbättra implementeringen av minoritetslagen på lokal nivå
- ✗ Förtydliga lagstiftningen där det behövs och inför effektiva åtgärder för att säkerställa att lagen följs
- ✗ Öka kunskapen om minoritetspolitiken och minoritetslagstiftningen
- ✗ Utveckla samråden med de nationella minoriteterna

Proposition 2017/18:199 och skrivelse 2017/18:282

- Minoritetspolitisk strategi
- Reviderad lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk
- Regeringens skrivelse 2017/18:282
Nystart för en stärkt minoritetspolitik

Del 2

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk 1 januari 2010

Minoritetspolitik inte integrationspolitik (lagstiftning som utgår från rättigheter och inte behov)

Att få tala sitt eget språk och värna om sin kultur är inget privilegium för de nationella minoriteterna: det är en rättighet!

- Allmänna bestämmelser som gäller i hela landet för samtliga fem nationella minoriteter och minoritetsspråk
- Förstärkt skydd för samiska, finska och meänkieli inom förvaltningsområden - statsbidrag
- Geografiskt obundna språk romani chib och jiddisch har lägre skyddsnivå

Allmänna bestämmelser – gäller i hela landet för samtliga nationella minoriteter

Rätt till information

Rätt till språk
och kultur

Rätt till inflytande
och delaktighet

Rätt till information

3 § Kommuner och landsting ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till.

Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken

Frågor

- Hur arbetar ni i era respektive verksamheter vad gäller nationella minoriteters rätt till information?
- Ges information om rättigheterna på minoritetsspråken?
- När man alla minoriteter med samma metod?
- Vad fungerar bra, mindre bra?

Rätt till språk och kultur

4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

Frågor

- Hur arbetar ni i era respektive verksamheter för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och kulturerna?
- Hur arbetar ni för att särskilt främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket?
- Vet all personal i er verksamhet vilka de nationella minoriteterna och deras språk är?
- Vad fungerar bra, mindre bra?

Rätt till inflytande och delaktighet

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.

Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en **strukturerad dialog** med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.

Rätt till inflytande och delaktighet

5 a § Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja **barns och ungas möjligheter till inflytande** och samråd i frågor som berör dem och **anpassa formerna** för detta till deras förutsättningar.

5 b § Kommuner och landsting ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om **mål och riktlinjer** som har antagits enligt första stycket ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar enligt 20 §.

Frågor

- Vilka former för inflytande och dialog använder ni i ert arbete?
- Hur arbetar ni för att särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd?
- Finns antagna mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet?
- Vad fungerar bra, mindre bra?

Förstärkt skydd inom förvaltningsområden

Finska, meänkieli och samiska

- Service på språken
- Bemöta den enskilde på minoritetsspråken
- Tillgång till personal med kunskaper i språken
- Förskola helt eller till väsentlig del på minoritetsspråken
- Äldreomsorg helt eller till väsentlig del på minoritetsspråken samt kulturerna

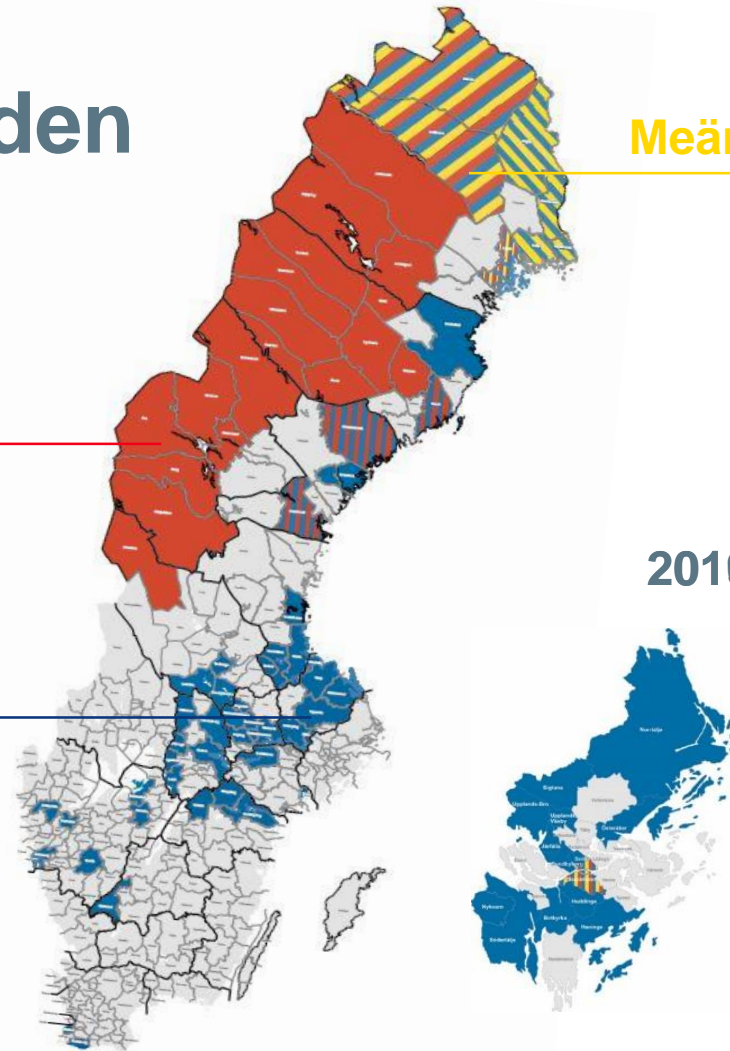
Förvaltningsområden

Samiska

Finska

Meänkieli

2010

Inträde/utträde förvaltningsområde

7 § Andra kommuner än de som anges i lagen kan efter ansökan få ingå i förvaltningsområde för finska, meänkieli eller samiska. Beslut fattas av regeringen.

En kommun som ingår i ett förvaltningsområde efter beslut av regeringen kan ansöka hos regeringen om utträde ur förvaltningsområdet.

Regeringen får besluta om utträde endast om det finns synnerliga skäl.

Enskildas rätt att använda språken inom förvaltningsområden

8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet då den enskilde är part eller ställföreträdare för part. Myndigheten är då skyldig att ge muntligt svar på språken.

Myndigheter ska även i övrigt sträva efter att bemöta den enskilde på språken.

9 § Enskilda har också rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet även utanför förvaltningsområdena, om det finns tillgång till personal som behärskar språken.

Enskildas rätt att använda finska, meänkieli och samiska

10 § Enskilda har alltid rätt att använda finska, *meänkieli* och samiska vid sina skriftliga kontakter med Riksdagens ombudsmän och *Diskrimineringsombudsmannen*.

Detsamma gäller vid enskildas skriftliga kontakter med Justitiekanslern, Försäkringskassan, Skatteverket och *Arbetsförmedlingen* i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part.

Enskildas rätt att använda språken inom förvaltningsområdena

11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i språken där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

12 § Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider.

Frågor

- Hur organiseras enskildas rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska i er verksamhet?
- Hur arbetar ni för att bemöta enskilda på språken?
- Att *verka för* innebär att *aktivt* beakta behovet av personal och vid behov *aktivt* söka efter sådan personal. Hur gör ni för att ”aktivt verka för”?

Domstolar 13–16 §§

Förskola och viss annan pedagogisk verksamhet

- **17 §** Rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas förskola och viss annan pedagogisk verksamhet på finska, meänkieli eller samiska regleras i 8 kap. 12 a § och 25 kap. 5 a § skollagen (2010:800).

**Nationella minoriteter
och utbildning
16 maj 2019**

Helena.lundgren@skolverket.se

Skolverket

**Lag (2009:724) om
nationella minoriteter
och minoritetsspråk**

Skollag (2010:800)

Hela eller delar

Hela eller väsentlig del

Förskolans läroplan Lpfö 18

Läroplan för förskolan

Lpfö 18

”Barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samer ingår, **ska** även stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan **ska** därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.”

”Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer.”

Frågor och svar

- Vad menas med en väsentlig del av utbildningen?
- Vad händer om det är brist på personal med språkkompetens?
- Hur många vårdnadshavare måste begära en plats på en förskola där utbildningen bedrivs på finska, meänkieli eller samiska för att kommunen ska vara skyldig att erbjuda det?
- Vilken rätt har barn att få gå i en förskola på finska, meänkieli eller samiska som också ligger nära hemmet eller vårdnadshavarens arbete?
- Ska förskolor som bedrivs på finska, meänkieli eller samiska vara öppna för alla barn?

**Haluatteko paikan esikoulusta
jossa puhutaan suomea?**

Läroplanerna

Sameskolan, grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundsärskolan, gymnasieskolan, grundsärskolan och vuxenutbildningen.

- Skolan ansvarar för att varje elev får kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia.
- Rektor ansvarar för att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen. (Bl.a. ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk.)

Anslagstavlan

Praktiska exempel

Vision och strategier i skola och förskola

Viktoria Björklund
Luleå kommun

Väsentligt tvåspråkig förskola

- Samråd
- Arbetsgrupp/styrgrupp
- Forskning
- Studiebesök
- Andra kommuner

Hur påverkar de här styrdokumentsförändringarna mitt arbete?

Skolverket

Socialstyrelsens arbete inom minoritetspolitiken

Utbildningsdag, Regioner

Stockholm den 16 maj 2019
Ingrid Ström

2019-05-16

Socialstyrelsen

Förvaltningsmyndighet för verksamhet som rör:

- hälso- och sjukvård och annan medicinsk verksamhet,
- tandvård,
- socialtjänst,
- stöd och service till vissa funktionshindrade samt
- frågor om alkohol och missbruksmedel.

Socialstyrelsens arbete inom minoritetspolitiken

- Äldreomsorg
- Övriga verksamheter inom socialtjänst
- Hälsa- och sjukvård till viss del
- Strategin för romsk inkludering

Hälso- och sjukvårdens mål

3 kap. 1 § första stycket hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.

Hälsa- och sjukvård

3 kap. 1 § patientlagen (2014:821)

Patienten ska få information om bl.a. sitt hälsotillstånd.

3 kap. 6 § patientlagen (2014:821)

Informationen ska anpassas till mottagarens ålder, mognad, erfarenhet, språkliga bakgrund och andra individuella förutsättningar.

Hälso- och sjukvård

5 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen

Där det bedrivs hälso- och sjukvårds-
verksamhet ska det finnas **den personal**, de
lokaler och den utrustning **som behövs för att
god vård ska kunna ges.**

Hälsa- och sjukvård

”Genom att lagstiftningen är utformad på detta sätt garanteras alla grupper i befolkningen samma goda vård utan risk för att någon grupp särskilt behöver utpekas eller glömmas bort.”

Prop. 2008/09:158 s. 104

Hälso- och sjukvård

”Aktörer inom hälso- och sjukvården bör ha grundläggande kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken för att kunna möta dessa i enlighet med gällande bestämmelser.” Skr. 2017/18:282 sid. 46

Hälso- och sjukvård

Inledande allmänna bestämmelserna i minoritetslagen som omfattar landstingen (regionerna) har naturligtvis också bäring på hälso- och sjukvården:

- Informationsskyldighet 3 §,
- Främja språk och behålla sin kultur 4 §
- Inflytande och Samråd 5 § och
- Mål och riktlinjer 5 b §

Äldreomsorg på minoritetsspråk

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

- Förstärkta bestämmelser för äldreomsorg inom förvaltningsområden
- Allmänna bestämmelser om äldreomsorg som gäller i hela landet

Kort om några av bestämmelserna om äldreomsorg i minoritetslagen:

- äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska
- jiddisch och romani chib under vissa förutsättningar
- beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet
- informera den som ansöker om äldreomsorg om möjligheterna till sådan service och omvårdnad som anges i minoritetslagen

Äldres behov av kulturell identitet

Oavsett vilka konkreta anpassningar och insatser som vidtas med anledning av bestämmelsen är det av avgörande betydelse att beslutsfattare och personal visar tillbörlig hänsyn och lyhördhet när det gäller att anpassa verksamheten efter kulturella behov, seder och koder.”

Prop. 2017/18:199 s. 76

Främja barns språk och kultur

- All offentlig verksamhet som exempelvis kommuner och landsting (regioner)
- Annan lagstiftning som också stärker barnens rätt att bevara samhörighet med sin kulturella bakgrund.
- Kan röra sig om beslut som på olika sätt påverkar enskilda barns möjligheter att tillägna sig eller bevara sitt minoritetsspråk
- Ex. familjehemsplacering

Socialtjänstlag (2001:453):

6 kap. 5§ När ett barn placeras skall det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Vad som är bäst för barnet skall dock enligt 1 kap. 2 § alltid beaktas.

Barnkonventionen artikel 20 bl.a.:

Att då lösningar övervägs för barn som ska placeras utanför det egna hemmet ska hänsyn tas till kontinuitet i ett barns uppfostran och till barnets etniska, religiösa, kulturella och språkliga bakgrund.

Meddelandeblad Nr 7/2018

Ladda ner:
[Socialstyrelsen.se](https://socialstyrelsen.se)

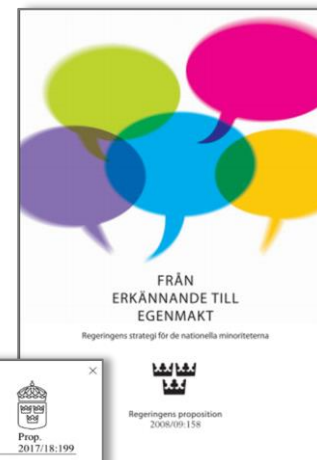
Förarbeten till minoritetslagen

- Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna

Prop. 2008/09:158

- En stärkt minoritetspolitik

Prop. 2017/18:199

Ny kartläggning om behovet av kunskapsstöd

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen genomfört en kartläggning av behovet av kunskapshöjande insatser om minoritetslagens betydelse inom äldreomsorg, socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Ladda ner på:

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2019/2019-5-9/>

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se**

Del 3

Statsbidrag till kommuner i förvaltningsområden

Statsbidrag till kommuner

Statsbidraget regleras i förordning(2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

- Ska användas till merkostnader med anledning av de rättigheter som enskilda har enligt lagen och till språkstödjande åtgärder
- Ska föregås av kartläggning av behov
- Kartläggning ska genomföras i samråd med berörd minoritet
- Ska användas i samråd med minoriteterna

Statsbidragets storlek

- Statsbidrag till en kommun beräknas med utgångspunkt i dels ett grundbelopp om 660 000 kronor och dels antalet invånare i kommunen den 31 mars året innan bidraget betalas ut.
- En kommun som ingår i två eller tre förvaltningsområden får utöver grundbeloppen ett särskilt bidrag om 500 000 kronor.
- Statsbidraget till regioner är 250 000 kronor.

Ekonomisk redovisning

- Bidragen ska betalas ut senast den 1 april varje bidragsår.
- **12 §** En kommun eller ett landsting som tagit emot bidrag enligt denna förordning är skyldig att lämna en ekonomisk redovisning av de utbetalda medlen och en redovisning av vad medlen har använts till. Kommunerna ska också redovisa hur kartläggningen enligt 8 § andra stycket har genomförts. Redovisningen ska lämnas till den myndighet som har betalat ut bidraget.
- Redovisningen ska ha inkommit senast 15 februari till utbetalande myndighet.
- I mallen redovisar ni enbart det statsbidrag som utbetalats av respektive myndighet.

Redovisning av statsbidrag för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk

Kommun: Umeå

Statsbidrag		
Disponibelt statsbidrag 2018	Förbrukade medel av föregående kolumn per 2018-12-31	Summa
2 480 000	2480000	0

Specificerad redovisning av förbrukade medel av 2018 års disponibla statsbidrag*

* Statsbidrag som utbetalats av Länsstyrelsen i Stockholms län eller Sametinget

Ändamål	Kostnadsgrupp	Belopp i kr	Kommentarer
Förskola	personal, lön		
	fortbildning		
	information		
	översättning		
	material		
	kartläggning		
Annat, ange vad			
SUMMA			
Äldreomsorg	personal, lön		
	fortbildning		
	information		
	översättning		
	material		

Del 4

Annat smått och gott

Romsk inkludering

- Länsstyrelsen har sedan 2012 i uppdrag att samordna och följa upp insatser inom den långsiktiga strategin för romsk inkludering.
- I uppdraget ingår att kontinuerligt sprida erfarenheterna av arbetet till kommuner, landsting och berörda myndigheter.
- Stödja kommuner att utveckla arbetssätt och metoder.
- Stöd till romska hälsoinspiratörer.
- Göra en nulägesbeskrivning i kommuner med verksamhet för romsk inkludering, ska redovisas den 15 oktober 2018.

Uppdrag mänskliga rättigheter

14. Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering belyses, analyseras och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5 § 5 förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion samt bedöma resultatet av detta. Länsstyrelserna ska redovisa samarbetet med andra berörda myndigheter och de åtgärder som har vidtagits för att stödja kommunernas arbete med ovanstående frågor. De åtgärder som har vidtagits för att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete för mänskliga rättigheter ska redovisas särskilt av respektive länsstyrelse. Länsstyrelserna ska också redovisa hur åtgärderna bidragit till genomförandet av Agenda 2030.

Uppdrag Nationella minoriteter

- 17. Länsstyrelserna ska redovisa hur lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har tillämpats i länsstyrelsernas interna och externa insatser utifrån målet för minoritetspolitiken. Uppdraget ska redovisas senast den 15 november 2019 till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget, som också kan utgöra ett stöd i arbetet med uppdraget. Redovisningen avser genomfört arbete sedan föregående redovisningstillfälle.

Övriga myndigheter med uppdrag

- Institutet för språk och folkminnen
- Folkhälsomyndigheten
- Kulturrådet
- Skolinspektionen
- Skolverket
- Socialstyrelsen
- Universitets- och högskolerådet

Fem familjer

NATIONELLA MINORITETER • SPRÅK OCH IDENTITET

Nationella minoriteter

KULTUR, SPRÅK, IDENTITET: BEVAKNING

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

SVENSKA

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

SVENSKA

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

SVENSKA

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

SVENSKA

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

SVENSKA

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

SVENSKA

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Äldre

NATIONELLA MINORITETER • SPRÅK OCH IDENTITET

Sök:

Dela minoritet.se:

Hem

[Om minoritet.se](#) | [Minoritetspolitik](#) | [Språkrevitalisering](#) | [Förvaltningsområden](#) | [Judar](#) | [Romer](#) | [Samer](#) | [Sverigefinnar](#) | [Tornedalingar](#)

Artiklar

[Nyhetsarkiv](#) [Prenumerera på artiklar](#) [Välj vad du vill se](#)

Gävle och Finlandsinstitutet i gemensamt projekt

[Minoritetspolitik] Gävle kommun deltar i ett projekt som går ut på att öka den finska språk- och kulturkompetensen bland vård- och omsorgspersonal.

Genvägar

[Romsk inkludering](#)

[Minoritetslagen 2019](#)

[Frågor och svar](#)

[Dokumentarkiv](#)

Kontaktuppgifter

Länsstyrelsen Stockholm

- **Helena Cronsell**
Utvecklingsledare
010-223 12 79
helena.cronsell@lansstyrelsen.se
- **Katarina Popovic**
Utvecklingsledare
010-223 15 17
katarina.popovic@lansstyrelsen.se
- **Ann-Marie Algemo**
Utvecklingsledare
010-223 12 09
ann-marie.algemo@lansstyrelsen.se

Romsk inkludering

- **Mirelle Gyllenbäck**
Utvecklingsledare
010-223 13 52
mirelle.gyllenback@lansstyrelsen.se

- **Emmy Bornemark**
Utvecklingsledare
010-223 16 79
emmy.bornemark@lansstyrelsen.se

Sametinget

- **Aina Negga**
Enhetschef
0980-780 58
aina.negga@samtinget.se
- **Ellen Omma**
Handläggare
0980-780 37
ellen.omma@samtinget.se
- **Malin Andersson Junkka**
Webbredaktör minoritet.se
063-55 67 50
malin.junkka@samtinget.se

Tack!

Gijtto!

Najis!

אַ דאַנק

Kiitos!

Kiitos!

Gäjhtoe!

Giitoe!

Giitu!

...för er uppmärksamhet!